

Landes-Regierungs-Blatt

für das

Krakauer Verwaltungsgebiet.

Jahrgang 1855.

Erste Abtheilung.

XXII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 13. Mai 1855.

DZIENNIK RZĄDU KRAJOWEGO

d l a

Zarządu obrotu Krakowskiego.

Rok 1855.

Oddział pierwszy.

Zeszyt XXII.

Wydany i rozesłany dnia 13 Maja 1855.

Verordnung des Ministers für Kultus und Unterricht vom 23. März 1855,

(Reichs-Gesetzblatt, XX. Stück, Nr. 72, ausgegeben am 25. April 1855),

giltig für Oesterreich ob und unter der Enns, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien, Tirol, Salzburg, Steiermark,
Kärnthen, Krain, das Küstenland und die Bukowina,

womit die Zahl der Klassen an den Hauptschulen bestimmt, und der in denselben zu ertheilende
Unterricht geregelt wird.

Um den Unterricht an den öffentlichen Hauptschulen in einer, den bisherigen Fortschritten derselben entsprechenden Weise zu ordnen, zugleich den Zeitraum zwischen dem Eintritte in diese Schulen, und zwischen dem Uebertritte in das praktische Leben, oder in die Mittelschulen (Gymnasien und Realschulen) für die Bildung der Jugend zweckmäßig einzutheilen, und den Einrichtungen, die sich bei den meisten der genannten Schulen durch die obwaltenden Bedürfnisse bereits gebildet haben, einen geregelten Bestand zu geben, wird angeordnet:

§. 1.

Jede öffentliche Hauptschule ist mit Beginn des Schuljahres 1855-56 als eine vierklassige Hauptschule einzurichten, und als solche zu benennen. Wo schon vier Klassenabtheilungen, als untere und obere Abtheilung der ersten Klasse, dann als zweite und dritte Klasse bestehen, dort wird die untere Abtheilung der ersten Klasse (Elementarklasse) die I., die obere Abtheilung (die erste Klasse) die II., die bisherige zweite Klasse die III., und die bisherige dritte, die IV. Hauptschulklasse bilden.

§. 2.

Als Lehrgegenstände der vierklassigen Hauptschule verbleiben die bisherigen, nämlich: die Religionslehre, der Sprachunterricht (d. i. Lesen, Sprachlehre, Rechtschreibung, Übung im mündlichen und schriftlichen Gedankenausdrucke), das Schreiben und das Rechnen. Der Gesang ist an allen Schulen zu üben, und, wo es die Umstände gestatten, ist auch das Zeichnen in den Unterricht aufzunehmen.

§. 3.

Der Religionsunterricht (mit Inbegriff der biblischen Geschichte und der Erklärung der Evangelien) ist nach den bestehenden Lehrbüchern zu ertheilen. Mit der biblischen Geschichte kann, wo es für zweckmäßig erkannt wird, schon in der III. Klasse begonnen werden, die Erklärung der Evangelien gehört in die IV. Klasse.

Dem Religionsunterrichte sind in der I. Klasse gewöhnlich 2, in der II. und III. Klasse je vier, in der IV. Klasse 5 Stunden zu widmen, wovon in der I. Klasse Eine, in der II. und III. Klasse je 2, und in der IV. Klasse 3 Stunden auf den Katecheten entfallen, in den übrigen Lehrstunden hat der Klassenlehrer das von dem Katecheten Erklärte mit den Schülern zu wiederholen, wofern nicht, wenigstens an jenen Hauptschulen,

85.

Rozporządzenie Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 23 Marca 1855,

(Dziennik Praw Państwa, część XX, Nr. 72, wydana dnia 25 Kwietnia 1855),

obowiązujące w Austrii wyższej i niższej, Czechach, Morawii, Śląsku, Galicyi, Tyrolu, Selnogrodzie, Styryi,
Karyntyi, Krainie, w Pobrzeżu i Bukowinie,

**mocą którego oznacza się liczba klas przy szkołach głównych i uregulowaném zo-
staje udzielanie nauk w takowych.**

Dla urządzenia nauk w szkołach głównych publicznych w sposobie, odpowiednim dotychczasowym ich postępowi, tudzież ażeby przeciąg czasu między wstąpieniem do tych szkół i przejściem do życia praktycznego lub do szkół średnich (gimnazyj, szkół realnych) podzielić z korzyścią dla wykształcenia młodzieży, nakoniec, żeby wprowadzić stały porządek w te urządzenia, które w skutku potrzeb zachodzących pozostały w największej liczbie szkół rzeczonych, rozporządza się, co następuje:

§. 1.

Z początkiem roku szkolnego 1855 - 1856 należy każdą szkołę główną publiczną urządzić na *szkołę główną o czterech* klasach, i nazywać ją według tego. Tam, gdzie już istnieją cztery oddziały klas, jako niższy i wyższy oddział pierwszej klasy, tudzież jako druga i trzecia klasa, stanowić będzie niższy oddział pierwszej klasy (klasa elementarna) klasę I, wyższy oddział (pierwsza klasa) klasę II, dotychczasowa klasa druga klasę III, zaś dotychczasowa klasa trzecia, klasę IV, szkoły głównej.

§. 2.

Wszystkie *przedmioty naukowe* szkoły głównej cztero-klasowej pozostaną te same jak dotąd, mianowicie: nauka religii, nauka języków (t. j. czytanie, gramatyka, pisownia, ćwiczenie w wyrazie myśli ustnie i na piśmie) pisanie i rachunki. Ćwiczenia w *śpiewie* odbywać się będą we wszystkich szkołach, a tam gdzie okoliczności pozwalają, należy także i *rysunki* uczynić przedmiotem nauczania.

§. 3.

Nauka religii, (licząc w to historję biblijną i objaśnienie ewangelii) wykładaną będzie według przepisanych książek szkolnych. Z nauką *historji biblijnej* można gdzie to za stosowne uznanem będzie, uczynić początek już w III klasie, objaśnienie *ewangelii* należy do klasy IV.

Nauce religii należy w I klasie zwyczajnie poświęcać 2 godzin, w II i III klasie po cztery, zaś w IV klasie 5 godzin, z których w I klasie jedna, w II i III klasie po dwie, w IV klasie zaś 3 godzin przypada na katechetę: w innych godzinach szkolnych nauczyciel klasowy winien jest to, co katecheta objaśnił, powtarzać z uczniami, jeżeliby inaczej, przynajmniej w tych szkołach głównych,

wo eigene Katecheten sich befinden, diesen auch die Wiederholung, was besonders in den oberen Klassen sehr zu wünschen ist, zugewiesen werden könnte.

§. 4.

Die Lehrbücher für den Sprachunterricht sind:

in der I. Klasse die Fibel,

„ „ II. „ das erste Sprach- und Lesebuch,

„ „ III. „ das zweite Sprach- und Lesebuch,

„ „ IV. „ das dritte Lesebuch nebst der neben demselben bestehenden

Sprachlehre.

Dieser Unterricht beginnt in der I. Klasse mit dem Lautiren oder Buchstabiren, und schreitet unter steter Begleitung der Anschauungs- und Sprachübungen bis zum mechanisch fertigen Lesen aller Druckarten der Fibel fort, wobei die Kinder auf die verschiedenen Arten der Laute, auf die Dehnung und Schärfung und deren Bezeichnung, dann auf die vorkommenden Unterscheidungszeichen, und auf den Gebrauch der großen Anfangsbuchstaben aufmerksam zu machen sind. Die in der Fibel vorhandenen Gedichte und Erzählungen sind als Gedächtnißübungen zu benutzen.

In der II. Klasse ist nebst der Vervollkommnung der mechanischen Fertigkeit im Lesen, auf die richtige Betonung durch Einführung der Kinder in das Verständniß des Gelesenen in sachlicher Beziehung hinzuwirken, wobei jedoch alle weitläufigen, und die Fassungskraft der Kinder übersteigenden Erklärungen zu vermeiden sind. In sprachlicher und orthographischer Hinsicht ist das in dem Lesebuche unter der Aufschrift: „Sprachübungen“ Gegebene einzuüben, und zur richtigen Auffassung zu bringen. Zu Gedächtnißübungen dient der Stoff des Lesebuches.

In der III. Klasse sind die Übungen zur Vervollkommnung des fertigen und richtigen Lesens, die Wort- und Sacherklärungen, sowie die Gedächtnißübungen fortzusetzen, im Grammatischen, Stylistischen und Orthographischen ist, soweit die Anleitung des Sprach- und Lesebuches reicht, fortzuschreiten.

Das Ziel der IV. Klasse ist, vollkommenes Verständniß des Gelesenen in sachlicher und sprachlicher Hinsicht, genaue Kenntniß der Redetheile, des grammatischen und synthetischen Baues der Unterrichtssprache, richtiges und fertiges Analysiren, Bilden und Zusammenziehen der Sätze, somit auch volle Befähigung der Schüler zur Erlernung einer anderen Sprache. Im Stylistischen sind Beschreibungen, Erzählungen, Briefe, und die im gewöhnlichen Leben vorkommenden Geschäftsaufsätze zu verfassen, im Orthographischen ist eine richtige und geläufige Handhabung der eingeführten Schreibweise nebst der richtigen Anwendung der Unterscheidungszeichen zu erzielen. Den Stoff zu Gedächtnißübungen gibt das Lesebuch.

w których się znajdują osobni katecheci, tymże nie można było przydzielić powtarzania, co by szczególnie w klasach wyższych bardzo pożądanem było.

§. 4.

Książki szkolne do nauki języka są następujące:

- w I klasie elementarz,
- w II „ pierwsza książka nauki języka i do czytania,
- w III „ druga książka nauki i do czytania,
- w IV „ trzecia książka do czytania oprócz gramatyki obok niej zaprowadzonej.

Ta nauka zaczyna się w klasie I zgłoskowaniem albo sylabizowaniem i postępować będzie, przy ciąglem towarzyszeniu ćwiczeń pojmowania zmysłowego i języka aż do biegłości mechanicznej wszelkich gatunków druku elementarza, przy czem należy dzieci uczynić uważnemi na różne rodzaje zgłosek na przeciąganie i skrótanie i ich oznaczanie, tudzież na interpunkcyę zachodzące, jako téż na używanie wielkich głosek początkowych. Znajdujące się w elementarzu wiérsze i powiastki należy używać do ćwiczenia pamięci.

W klasie II należy oprócz wydoskonalenia biegłości mechanicznej w czytaniu starać się o to, aby dzieci czytały z prawdziwym wyrazem, naprowadzając je do zrozumienia tego co czytają pod względem treści, przyczem jednakże unikać należy wszelkich objaśnień rozwlekłych i przechodzących pojęcie dzieci. W przedmiocie wykształcenia mowy i pisowni należy ćwiczyć dzieci w tém, co pod napisem „ćwiczenia w mowie“ w książce do czytania jest podanem, i prawdziwe o tém w dzieciach sprawić wyobrażenie. Do ćwiczenia pamięci służyć będzie treść książki do czytania.

W III klasie należy prowadzić dalej ćwiczenia dla wydoskonalenia biegłego i dobrego czytania, tudzież objaśnienia słów i rzeczy, jako téż ćwiczenia pamięci w gramatyce, stylu i pisowni należy postępować tak daleko, jak daleko zasięga książka obejmująca gramatykę i czytanie.

Celem klasy IV jest dokładne zrozumienie tego, co się czyta pod względem treści i języka, ścisła znajomość części mowy, gramatycznego i syntaktycznego składu języka wykładowego, biegle i dobre analizowanie, składanie i ściąganie zdań, zatém zupełne uzdolnienie uczniów do nauczenia się innego języka. Dla ćwiczenia się w stylu należy wyrabiać opisy, opowiadania, listy i wydarzające się w zwykłym życiu pisma w interesach, w pisowni należy doprowadzić do dobrego i biegłego używania zaprowadzonego rodzaju pisania, obok dobrego zastosowania interpunkcyi. Książka do czytania podaje treść do ćwiczenia pamięci.

Dem Sprachunterrichte werden in der Regel 12 Lehrstunden in der I., je 10 in der II. und III., und 9 in der IV. Klasse wöchentlich gewidmet, von denen in vorzugsweiser Berücksichtigung des fertigen und richtigen Lesens

in der II. Klasse 4,

„ „ III. „ 3, und

„ „ IV. „ 2 Stunden

des Sprachlehrlichen sammt Orthographie und schriftlichen Gedankenausdrucke

in der II. Klasse 3,

„ „ III. und IV. Klasse je 4 Stunden,

endlich des Sachlichen in jeder der genannten drei Klassen 3 Stunden zu verwenden sein werden.

Neben der Unterrichtssprache ist die zweite Landessprache nach Maßgabe des anerkannten Bedürfnisses und der dießfalls schon bestehenden oder noch zu erlassenden besonderen Anordnungen in den, für den Sprachunterricht festgesetzten Stunden derart zu lehren, daß sie allmählig wenigstens bei einzelnen Lehrgegenständen als Unterrichtssprache benützt werden könne.

Dieses gilt namentlich von der deutschen Sprache an jenen Schulen, wo dieselbe nicht Unterrichtssprache ist, sondern die Stellung der zweiten Landessprache einnimmt.

§. 5.

Bei dem Schreibunterrichte ist überhaupt auf eine sichere, leicht lesbare, gefällige und fertige Handschrift zu sehen.

Dieser Unterricht beginnt mit der Schrift der Unterrichtssprache, geht in der I. Klasse bis zum Schreiben von Wörtern und kleinen Sätzen, in der II. Klasse bis zum Schreiben größerer Sätze, in der III. Klasse tritt die Erlernung der anderen gebräuchlichen Schriftarten (der Kurrent- oder der lateinischen Schrift, wofern nicht diese oder jene schon die Schrift der Unterrichtssprache ist) hinzu, in der IV. Klasse wird mit diesen Schriftarten fortgeföhren.

Für den Schreibunterricht sind in jeder Klasse wöchentlich 3 oder 4 Stunden zu verwenden.

§. 6.

Der Unterricht im Rechnen ist in jeder Klasse nach den vorgeschriebenen Lehr- und Hilfsbüchern in der Regel durch 4 Stunden wöchentlich zu erteilen.

In der I. Klasse sind die Kinder in anschaulicher Weise mit den Zahlen vertraut zu machen, und zum fertigen und sicheren Vor- und Rückwärtszählen mit 1, 2, 3, 4,..... bis 10, von 1 bis 100, zum Lesen und Schreiben der Zahlen von 1 bis 100, zur Kenntniß des Gulden in seinen Theilbeträgen und ihren Benennungen, des Pfundes und seiner Theilgewichte, und der im Leben gewöhnlichsten Maße anzuleiten.

Nauce języka poświęcać należy w powszechności 12 godzin szkolnych w I, po 10 w II i III, a 9 w IV klasie co tydzień, z których ze szczególną uwagą na *biegłe i dobre czytanie*

w II klasie 4,

„ III „ 3, zaś

„ IV „ 2 godziny,

na *gramatykę wraz z pisownią i wyraz myśli na piśmie*

w II klasie 3,

„ III i IV klasie po 4 godziny,

nakoniec z uwagą na *zrozumienie rzeczy* w każdej z rzeczonych klas trzech po 3 godziny obrócone być mają.

Obok języka wykładowego należy uczyć *drugiego języka krajowego* w miarę uznanej potrzeby i rozporządzeń dotąd w tym przedmiocie wydanych lub jeszcze wydać się mających w godzinach na naukę języka przeznaczonych, a to w takim sposobie, ażeby stopniowo przynajmniej w niektórych przedmiotach naukowych za język wykładowy mógł być użyty.

To szczególnie rozumieć należy o języku niemieckim w tych szkołach, w których takowy nie jest językiem wykładowym, lecz zajmuje stanowisko drugiego języka krajowego.

§. 5.

Przy *nauce pisania* należy zważać szczególnie na pismo pewne, czytelne, piękne i biegłe.

Ta nauka zaczyna się od pisma języka wykładowego, postępuje w I klasie do pisania słów i zdań małych, w II klasie do pisania zdań większych, w III klasie przybędzie nauka innych rodzajów pisania w używaniu będących; (pisma kurrent i łacińskiego, jeżeli tamto lub to pismo nie jest pismem języka wykładowego), w IV klasie nauka tych rodzajów pisania dalej postępować będzie.

Na naukę pisania należy w każdej klasie obracać co tydzień po 3 lub 4 godziny.

§. 6.

Naukę *rachunków* udzielać należy w każdej klasie według przepisanych książek szkolnych i pomocniczych w powszechności przez 4 godziny w tygodniu.

W I klasie należy dzieci obznajomić w sposobie zmysłowym przystępnym z liczbami i naprowadzać je do biegłego i pewnego liczenia wprzód i wspak zaczawszy od 1, 2, 3, 4. . . . do 10, od 1 do 100, do czytania i pisania liczb od 1 do 100, do znajomości Reńskiego w częściach jego wraz z ich nazwami, funta i części jego, tudzież miar w zwyczajnym życiu najwięcej używanych.

In der II. Klasse sind die Schüler nebst der fortgesetzten Unterweisung in der richtigen Auffassung der nächst größeren Zahlen, in den vier Rechnungsarten sowohl mündlich (Kopfrechnen) als auch schriftlich (Tafelrechnen) in leichten Beispielen fleißig zu üben. In der III. Klasse hat das Rechnen im Lesen und Schreiben der Zahlen in fortgesetzter Übung und Anwendung der vier Rechnungsarten, und zwar in gleich und ungleich benannten Zahlen in dem Beibringen und Behandeln der Halben, der Drittel und anderer im Leben häufig vorkommenden Bruchtheile (alles mündlich und schriftlich) zu bestehen.

In der IV. Klasse ist die Fertigkeit des Lesens, Schreibens und Verstehens größerer Zahlen, sowie das Rechnen in gleich und ungleich benannten Zahlen zu vervollständigen, die Behandlung der gemeinen Brüche durch die vier Rechnungsarten fortzusetzen, und die Lehre von den Verhältnissen mit der einfachen und zusammengesetzten Proportion in faßlicher und für das praktische Leben nützlicher Weise vorzunehmen.

§. 7.

Den Gesang hat in der Regel jeder Klassenlehrer mit den Schülern wöchentlich in zwei halben Stunden zu üben, und es darin bis zum richtigen und fertigen Singen der gebräuchlichen Kirchen- und einiger guten Schul- und Volkslieder zu bringen. Zur Einübung, insbesondere der Kirchenlieder, können in den Gesangstunden auch mehrere Schulklassen zusammengenommen, und dort, wo Präparandenkurse bestehen, auch die Lehramtskandidaten beigezogen werden.

§. 8.

Der Unterricht im Zeichnen ist überall, wo die Schulverhältnisse es zulässig und erwünscht machen, in der IV. Klasse einzuführen, und mit dem Gesamtunterrichte in eine erspriessliche Verbindung zu bringen.

§. 9.

Es gehört ferner zur Aufgabe der vierklassigen Hauptschule, ihren Schülern die unentbehrlichen und wissenswerthesten Kenntnisse aus der Natur- und Vaterlandskunde beizubringen, dieß hat jedoch nicht in besonderen Lehrstunden, sondern durch die Erläuterung des bezüglichen Stoffes in den vorgeschriebenen Lesebüchern bei dem Leseunterrichte, durch gelegentliche Erzählungen, sowie durch die Veranschaulichung von Gegenständen, und durch die Hinweisung auf die Erscheinungen der Natur zu geschehen.

§. 10.

Außer den vorstehend genannten Lehrgegenständen noch andere in die Schule einzuführen, und andere, als die vorgeschriebenen oder genehmigten Lehrbücher zu gebrauchen, ist ohne besondere Bewilligung des Ministeriums nicht gestattet.

§. 11.

Auf dem Grunde dieser Bestimmungen ist für jede Hauptschule der Lehrplan sammt Stundeneintheilung festzustellen.

W II klasie należy ćwiczyć uczniów pilnie w czterech działaniach arytmetycznych ustnie (na pamięć) jako téż na piśmie (rachunki na tablicy) przykładami łatwymi, obok ciągłego nauczania dokładnego pojmowania liczb większych. W III klasie nauka rachunków polega na czytaniu i pisaniu liczb, na ciągłym ćwiczeniu i zastosowaniu czterech działań arytmetycznych, a to z liczbami równo i nierówno oznaczonymi, na nauczaniu w obchodzeniu się z połówkami, trzecimi częściami i innymi w życiu często zachodzącymi uławkami (wszystko to ustnie i na piśmie).

W IV klasie należy uzupełnić biegłość w czytaniu, pisaniu i rozumieniu liczb większych, tudzież w rachunku liczbami równo i nierówno oznaczonymi, przeprowadzić ułamki proste przez cztery działania arytmetyczne i wyklądać naukę o proporcjach tak pojedynczych jako téż złożonych w sposobie przystępnym i dla praktycznego życia pożytecznym.

§. 7.

W *Śpiewie* powinien w powszechności każdy nauczyciel klasowy ćwiczyć uczniów dwa razy po półgodziny w tygodniu i doprowadzić w tym do dobrego i łatwego śpiewania używanych pieśni kościelnych i kilku dobrych pieśni szkolnych i ludowych. Do ćwiczenia mianowicie w śpiewach kościelnych, można na godziny śpiewu zgromadzać razem kilka klas szkolnych, a tam gdzie są kursa preparandów, przybierać do tego także kandydatów do nauczycielstwa.

§. 8.

Naukę *rysunków* należy wszędzie, gdzie stósunki szkoły tego dozwalają i pożądanem czynią, zaprowadzić w klasie IV i połączyć takową stósownie z całym tokiem nauki.

§. 9.

Oprócz tego jest zadaniem szkoły głównej cztero-klasowej, obznajomić uczniów swoich z najpotrzebniejszymi i najważniejszymi wiadomościami, odnoszącemi się do *znajomości natury i ojczyzny*; na to wszelako nie należy poświęcać godzin szkolnych osobnych, lecz uskutecznić to przez objaśnienie właściwych materyj, znajdujących się w przepisanych książkach do czytania przy nauce czytania, przez opowiadania, przytaczane przy sposobności, i przedstawianie przedmiotów przed zmysły uczniów, oraz wskazywanie na zjawiska natury.

§. 10.

Oprócz przedmiotów powyżej rzeczonych, nie wolno jest bez szczególnego pozwolenia Ministerstwa, wprowadzać do szkoły innych przedmiotów i używać innych jak przepisanych lub zatwierdzonych książek szkolnych.

§. 11.

Na podstawie powyższych postanowień należy dla każdej szkoły głównej stanowczo ułożyć *plan nauk wraz z podziałem godzin*.

In Hinsicht auf die besonderen Verhältnisse einzelner Hauptschulen wird zwar gestattet, die, den einzelnen Lehrgegenständen oben zugewiesenen Stunden mit richtiger Auffassung des für jeden Gegenstand festgesetzten Zieles, und mit Rücksicht auf die Fortschritte der Schüler im entsprechenden Maße zu vermehren oder zu vermindern; es soll jedoch in der Regel die Zahl der wöchentlichen Lehrstunden einer Klasse nicht unter 20 herabgesetzt, und nicht über 24 vermehrt werden.

Wo jedoch schon dermal in Anbetracht besonderer Verhältnisse eine größere als die vorerwähnte Meistzahl der wöchentlichen Lehrstunden mit Genehmigung des Ministeriums angenommen wurde, hat es dabei, und zwar in so lange zu verbleiben, als nicht eine etwa später eintretende Aenderung jener Verhältnisse eine angemessene Verminderung der Stundenzahl zulässig macht.

§. 12.

Die Aufnahme von Schülern in die vierklassige Hauptschule darf in der Regel nur mit Beginn des Schuljahres stattfinden; eine zweimalige Aufnahme im Jahre ist nur bei jenen Hauptschulen, welche zugleich die Pfarrschule vertreten, und zwar nur für die I. Klasse zulässig. Die Versetzung der Schüler in die höheren Klassen geschieht nur mit Beginn des Schuljahres.

§. 13.

Das Schuljahr der vierklassigen Hauptschulen hat überall zu gleicher Zeit mit dem Schuljahre der Gymnasien zu beginnen.

§. 14.

Die bisherige Abtheilung des Schuljahres in zwei Abschnitte (Semester) ist beizubehalten, und am Schlusse des ersten Semesters eine Prüfung in jeder Schulklasse zu dem Zwecke abzuhalten, um ein Urtheil über die Leistungen der Lehrer, über die Fortschritte der einzelnen Klassen, über den Fleiß der Schüler und über den Gesamtzustand des Unterrichtes zu gewinnen. Jede diesem Zwecke nicht förderliche Vorkehrung hat zu unterbleiben, auch findet nach dem ersten Semester keine Prämienvertheilung Statt. Zu diesen Prüfungen sind nur die nächsten Schulvorstände einzuladen, den Eltern, Vormündern und Anverwandten der Schüler ist gestattet dabei zu erscheinen. Am Ende der Prüfung ist die Klassifikation den Schülern bekannt zu machen.

Die öffentlichen feierlichen Prüfungen mit Prämienvertheilung haben nur am Schluß des Schuljahres stattzufinden.

§. 15.

Die Schulzeugnisse sind, wo nicht besondere, auf eigenthümlichen Verhältnissen gegründete Muster dafür bereits vorgeschrieben sind, nach dem in der Beilage folgenden Formulare auszustellen, nach den hierin vorkommenden Rubriken sind im Wesentlichen auch die Schulkataloge einzurichten.

Z uwagą na szczegółowe stósunki pojedynczych szkół głównych dozwala się wprawdzie, godziny szkolne przeznaczone wyżej na pojedyncze przedmioty naukowe pomnożyć lub zmniejszyć w sposobie odpowiednim postępowi uczniów i z prawdziwem pojęciem celu, ustanowionego dla każdego przedmiotu; jednakże w powszechności liczba godzin szkolnych w tygodniu w jednej klasie ani niżej dwudziestu, ani téż wyżej dwudziestu czterech wynosić niepowinna.

Jednakże tam, gdzie już obecnie z uwagi na szczegółowe stósunki przyjętą została za pozwoleniem Ministerstwa większa jak wyż wspomniona najwyższa liczba godzin szkolnych w tygodniu, taż liczba pozostanie tak długo, dopóki później nastąpiona zmiana rzeczonych stósunków nie pozwoli na zmniejszenia stósowne liczby godzin.

§. 12.

Do szkoły głównej cztero-klasowej *przyjmować można uczniów* w powszechności tylko na początku roku szkolnego; dwa razy do roku przyjmować wolno jest tylko w tych szkołach głównych, które oraz zastępują miejsce szkoły parafialnej, a i to tylko do I. klasy. *Przeznaczenie uczniów do klas wyższych* odbywać się będzie tylko z początkiem roku szkolnego.

§. 13.

Rok szkolny w szkołach głównych cztero-klasowych rozpoczynać się będzie wszędzie zarówno z rokiem szkolnym w gimnazyach.

§. 14.

Podział dotychczasowy roku szkolnego na dwa okresy (*semestry*) zatrzymany będzie na przyszłość, a przy końcu pierwszego semestru należy uczynić *examin* w każdej klasie szkolnej w tym celu, żeby można ocenić skutki prac nauczycieli, postępy klas pojedynczych, i stan cały nauczania. Wszelkie kroki do tego celu nie zmierzające zaniechać należy, również nie będzie mieć miejsca rozdzielanie nagród pomiędzy uczniów po pierwszym semestrze. Do tych *examinów* należy zaprosić tylko najbliższych przełożonych szkół, — rodzicom, opiekunom i krewnym uczniów wolno jest być obecnymi. Przy końcu *examinu* należy uczniom ogłosić klasyfikację.

Publiczne uroczyste examina z rozdzielaniem nagród odbywać się będą tylko na końcu roku szkolnego.

§. 15.

Tam gdzie dla *świadczeń szkolnych* nie są przepisane wzory, na szczegółowych stósunkach oparte, należy takowe wystawiać według formularzy w dodatku załączonych, według rubryk tamże wskazanych, należy także urządzić co do istoty katalogi szkolne.

§. 16.

Behufs einer richtigen Klassifizierung ist insbesondere bei jenen Hauptschulen, welche zugleich Pfarr- und als solche Pflichtschulen sind, nicht außer Acht zu lassen, daß die Volksschule nicht bloß Unterrichts-, sondern auch Erziehungsanstalt ist, daß sie alle ihr zugeschriebenen schulfähigen Kinder aufnehmen, an deren sittlich-religiöser Bildung arbeiten, und daher nicht bloß die Kenntnisse und Fertigkeiten derselben, sondern auch die Proben wahrer Gottesfurcht und Sittlichkeit, welche sie abgelegt haben, in Anschlag bringen muß. In gleicher Rücksicht kann das Aufsteigen der Schüler aus der unteren in die nächst obere Klasse nicht ausschließlich durch die Fortgangsnote aus den einzelnen Gegenständen bedingt werden, weil die Schüler vor dem zurückgelegten schulpflichtigen Alter (wofern sie nicht in Gymnasien und in Realschulen eintreten) weder aus der Schule entlassen, noch verurtheilt werden können, fortwährend unter den Anfängern zu bleiben. In dieser Beziehung wird daher in den zwei unteren Klassen zwar gewissenhaft, jedoch mit weniger Strenge, als in der III. Klasse, aus welcher das Aufsteigen in die letzte Klasse stattfindet, und als in der IV. Klasse, aus welcher viele Schüler zu den Gymnasial- und Realstudien übertreten, vorzugehen sein.

§. 17.

Das Aufsteigen der Lehrer mit ihren Schülern durch alle oder doch durch einige Klassen, ist überall einzuführen, wo dasselbe nach der individuellen Eignung der Lehrer und nach den übrigen Verhältnissen der Schule, als wahrhaft förderlich für den Schulpzweck erscheint. Da hiernach die Verwendung der Lehrer in den einzelnen Schulklassen sich nur nach der individuellen Befähigung derselben zu richten hat, so sollen auch in Zukunft wo nicht besondere Umstände eine Ausnahme erheischen, die Lehrer nicht mehr für bestimmte Schulklassen, sondern für die betreffende Hauptschule angestellt werden.

§. 18.

Durch die vorstehenden Bestimmungen wird die Anstellung von vier wirklichen Lehrern nicht bedingt, es können dort, wo es bisher der Fall gewesen, in einzelnen Klassen fortan auch Unterlehrer verwendet werden.

§. 19.

Vorschriftmäßig bestehende Hauptschulen, welche bloß drei Lehrzimmer und ebenso viele Lehrindividuen, folglich in der That nur drei Klassen haben, werden bis zu ihrer vollständigen Organisirung nach den Bestimmungen dieser Verordnung den vierklassigen Hauptschulen mit der Verpflichtung gleichgestellt, in dem Unterrichte das den letzteren gesetzte Ziel zu erreichen. Dasselbe gilt auch von den mit behördlicher Bewilligung bestehenden Pfarr-Hauptschulen, sie mögen drei oder vier Klassenabtheilungen mit einer gleichen Zahl von Lehrzimmern haben.

§. 20.

Zu den vier Hauptschulklassen dürfen keine neuen Klassenabtheilungen mit eigenen Lehrzimmern in der Art beigelegt werden, daß dieselben neue, untergeordnete

§. 16.

W celu dobrego *klasyfikowania* należy szczególnie w tych szkołach głównych, które oraz są szkołami parafialnymi a zatem obowiązkowymi, nie spuszczać z oka, iż szkoła dla ludu nie tylko jest zakładem naukowym, lecz także zakładem wychowania, iż przyjmować winna wszystkie dzieci do niej przydzielone, i do odwiedzania szkoły zdolne, pracować nad ich wykształceniem moralno-religijném, a zatem poddawać winna pod ocenienie nie tylko ich wiadomości i zręczność, lecz także dowody prawdziwej bojaźni Bożej iż moralności, które dzieci okazały. W podobnym względzie nie można przestąpienie uczniów z niższej klasy do wyższej uczynić wyłącznie zawisłem od klasy postępu z szczegółowych przedmiotów, ponieważ uczniowie przed upłynionym wiekiem obowiązkowym (jeżeli nie wstępują do gimnazyów i szkół realnych), ani ze szkoły oddalonymi, ani też skazanymi być nie mogą pozostawać ciągle między początkowymi. Zaczém w tym względzie należy postępować w dwóch *niższych klasach* wprawdzie sumiennie, jednakże mniej surowo jak w III. klasie, z której uczniowie do ostatniej klasy występują, i jak w IV klasie, z której wielu uczniów do szkół gimnazyalnych i realnych wychodzi.

§. 17.

Posuwanie się nauczycieli wraz z uczniami przez wszystkie albo przynajmniej przez niektóre klasy, należy zaprowadzić wszędzie, gdzie takowe według indywidualnej zdolności nauczycieli i według innych stósunków szkoły do osiągnięcia celów szkolnych prawdziwie pożyteczném się wydaje. Ponieważ więc używanie nauczycieli w pojedynczych klasach szkolnych stósować się będzie tylko do indywidualnego ich uzdolnienia, dla tego na przyszłość nauczyciele nie będą ustanowieni z przeznaczeniem do klas szkolnych pewnych, lecz do pewnej szkoły głównej.

§. 18.

Powyższe przepisy nie czynią konieczném ustanowienia czterech rzeczywistych nauczycieli; tam gdzie dotąd w pojedynczych klasach używani byli *nauczyciele niżsi*, może przy tém pozostać.

§. 19.

Urządzone na mocy przepisów *szkoły główne*, mające tylko trzy izby szkolne i równie tyle nauczycieli, a zatem rzeczywiście *tylko trzy klasy*, stawia się na równi z czteroklasowymi szkołami głównymi, aż do ich zupełnego uorganizowania podług przepisów niniejszego rozporządzenia, z tym obowiązkiem żeby w nauczaniu doszły do kresu, tym ostatnim wytkniętego. To samo należy rozumieć o szkołach głównych parafialnych, za pozwoleniem władz założonych, czyli one mają trzy, czy cztery oddziały klas z równą liczbą izb szkolnych.

§. 20.

Do tych czterech klas szkoły głównej *nie wolno dodawać nowych oddziałów klasowych* z osobnymi izbami szkolnymi w tym celu, żeby takowe tworzyły

Klassen bilden. Wenn die Zahl der Schüler einzelner Klassen so bedeutend anwächst, daß nach der bestehenden Vorschrift eine Abtheilung derselben in zwei Lehrzimmern nothwendig wird, so sind Neben- oder Paralellklassen zu errichten.

§. 21.

Die Trivialschulen haben in der Regel die volle, den drei unteren Klassen der vierklassigen Hauptschule gestellte Aufgabe derart zu lösen, daß die Schüler, welche die Trivialschule mit gutem Fortgange zurückgelegt haben, in die IV. Hauptschulklasse überreten können.

§. 22.

Die Aufnahme in die erste Klasse eines Gymnasiums oder einer Unterrealschule, der Aufzunehmende mag die Schule zu besuchen, oder nur als Privatschüler eingeschrieben zu werden wünschen, ist in Zukunft Niemandem zu bewilligen, der sich nicht mit einem befriedigenden Zeugnisse über die bestandene Prüfung aus der IV. Hauptschulklasse ausweist.

§. 23.

Mit den, nach dieser Vorschrift sich ergebenden, und namentlich in den §§. 31, 33, 77, 78, 86, 89 und ff. und 106 eintretenden Modifikationen bleiben im Ubrigen die auf die Hauptschulen bezüglichen Bestimmungen der politischen Schulverfassung in Kraft; wobei es sich von selbst versteht, daß die speziellen Beziehungen derselben auf die einzelnen Schulklassen nach der neuen Eintheilung und Bezeichnung derselben aufzufassen sind.

Thun m. p.

nowe klasy *niższego rzędu*. Jeżeli liczba uczniów w klasach pojedynczych narosnie tak znacznie, iż według przepisów istniejących potrzebnym się okaże podział ich na dwie izby szkolne, wówczas należy utworzyć klasy boczne czyli równorzędne.

§. 21.

Szkoły trywialne obowiązane są uczynić w zupełności zadosyć zadaniu wytkniętemu dla trzech niższych klas czteroklasowej szkoły głównej, w ten sposób, iż uczniowie, którzy ukończyli szkołę trywialną z dobrym postępem, przejść mogą do IV klasy szkoły głównej.

§. 22.

W przyszłości nie wolno nikogo przyjmować do pierwszej klasy gimnazjalnej ani realnej niższej, czyli to na stałe odwiedzanie szkoły, czyli też tylko na ucznia prywatnego, kto się nie wykaże świadectwem zadowalniającem z odbytego egzaminu IV klasy szkoły głównej.

§. 23.

Przepisy politycznego urzędzenia szkół odnoszące się do szkół głównych pozostają w swój mocy, wyjąwszy zmiany z niniejszego przepisu wynikłe, a mianowicie w §§. 31, 33, 77, 78, 86, 89 i następnych, tudzież w §. 106 zachodzące; przyczém rozumié się samo przez się, iż szczegółowe ich odnoszenia się do pojedynczych klas szkolnych według nowego ich podziału i mianowania pojmowane być powinny.

Thun m. p.

Formulare für die Schulzeugnisse der vierklassigen Hauptschulen.

Zahl

Schulzeugniß.

N. N., von gebürtig, Jahre alt, Religion, Schüler (Schülerin) der Klasse, hat im Semester des Schuljahres 18. . dem öffentlichen Schulunterrichte beigewohnt, sich in den Sitten verhalten, und bei Fähigkeiten und Verwendung die vorgeschriebenen Gegenstände folgendermaßen erlernt:

(Für die I. Klasse.)

- Die ersten Religionsbegriffe
- Die Sprache und das mechanische Lesen
- Die Anfangsgründe der Sprache
- Die Anfangsgründe des Rechnens
- Die Anfangsgründe des Schreibens

(Für die II. Klasse.)

- Die Religionslehre
- Die Sprache, und zwar:
 - das Lesen
 - die Sprachlehre
 - das Rechtschreiben
- Die Sprache
- Das Rechnen
- Das Schönschreiben

(Für die III. Klasse.)

- Die Religionslehre und die biblische Geschichte
- Die Sprache, und zwar:
 - das Lesen
 - die Sprachlehre
 - das Rechtschreiben
 - den mündlichen und schriftlichen Gedanken- ausdruck
- Die Sprache
- Das Rechnen
- Das Schönschreiben

(Für die IV. Klasse.)

- Die Religionslehre sammt biblischer Geschichte und Evangelium
- Die Sprache, und zwar:
 - das Lesen
 - die Sprachlehre
 - das Rechtschreiben
 - den mündlichen und schriftlichen Gedanken- ausdruck
- Die Sprache
- Das Rechnen
- Das Schönschreiben
- Das Zeichnen

Dieser Schüler (Diese Schülerin) verdient daher in die Klasse gesetzt zu werden.

. Hauptschule zu am 18

N. N.
Direktor.

N. N.
Religionslehrer.
N. N.
Hauptschullehrer.

Formularze świadectw szkolnych dla szkół głównych czteroklasowych.

Liczba

Świadectwo szkolne.

N. N. rodem z mający lat religii uczeń (uczennica) klasy,
 odwiedzał (a) w semestrze roku szkolnego 18 nauki szkolne publiczne ,
 obyczaje zachował (a) i przy zdolnościach i pilności nauczył (a)
 się przepisanych przedmiotów następuję:

(Dla I klasy).

Pierwsze pojęcia religii
 Język i czytanie mecha-
 niczne
 Początki języka
 Początki rachunków
 Początki pisania

(Dla II klasy).

Nauka religii
 Język mianowicie:
 czytanie
 gramatyka
 pisownia
 Język
 Rachunki
 Pisanie

(Dla III klasy).

Nauka religii i historia biblijna
 Język mianowicie:
 czytanie
 gramatyka
 pisownia
 wyraz myśli ustnie i na piśmie
 Język
 Rachunki
 Pisanie

(Dla IV klasy).

Nauka religii wraz z historią biblijną i ewangelią
 Język mianowicie:
 czytanie
 gramatyka
 pisownia
 wyraz myśli ustnie i na piśmie
 Język
 Rachunki
 Pisanie
 Rysunki

Uczeń (uczennica) wyż wspomniany (a) zasługuje zatem być umieszczonym (a) w
 klasie

Szkoła główna dnia 18

N. N.
 Dyrektor.

N. N.
 Nauczyciel religii.

N. N.
 Nauczyciel przy szkole głównej.

Personal- und Besoldungsstand für die F. F. Schulbücher-Verlags-Direktion in Wien.

Zehrende Zahl	Dienstverhältnisse	Dienst- klasse	Jährlich in Gulden				Zu- legende Raum- zoll	Naturaleergütze
			Besalt (Bei post Nr. 11 Mehru- tum)	Quar- tier gelo- trag	Haus- schale für die kleine Giere	Zu- sam- men		
1	Direktor	VII	1800	200	—	2000	2000	Freie Wohnung im St. An- nagebäude u. grosse Livree Grosse Livree
2	Kontrollor	VIII	1400	200	—	1600	1500	
3	Subdiental-Bevweiser	IX	1200	150	—	1350	1200	
4	Stamtschriftl. I. Klasse	X	800	100	—	900	800	
5	Stamtschriftl. I. Klasse	X	800	100	—	900	800	
6	Kontrollor	X	700	100	—	800	—	
7	Stamtschriftl. II. Klasse	X	600	100	—	700	600	
8	Stamtschriftl. II. Klasse	X	600	100	—	700	600	
9	Erster Kammer	XI	500	80	—	580	—	
10	Zweiter Kammer	XI	450	80	—	530	—	
11	Stamtschriftl. (mit Stütium)	XII	200	—	—	200	—	
12	Erster Magazinsdiener	—	400	—	20	490	—	
13	Zweiter Magazinsdiener	—	350	—	20	370	—	
14	Stamtschreibgehilfe	—	300	40	20	360	—	
15	Kammer	—	216	30	20	266	—	

86.

Verordnung des Justizministeriums vom 13. April 1855,

nuriam für die Kronländer Serbien, unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnten, Krain, Görz, Gradiška mit Triest, Triest, Tirol, Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Steier und Triester-Schlesien.

Womit, im Einvernehmen mit den Ministereien des Innern und der Finanzen, die Übernahme der, in den §§. 119 und 60 der Verordnung vom 16. November 1850, Nr. 113 des Reichs-Gesetz-Blattes, vorgeschriebenen Abgababgung der Depositen-Haupt- und Konto-Bücher geregelt wird.

Siehe Reichs-Gesetzblatt XX. Stück, Nr. 73, ausgegeben am 25. April 1855.

87.

Erlass des Ministers für Cultus und Unterricht v. 18. April 1855,

(Reichs-Gesetzblatt, XX. Stück, Nr. 74, ausgegeben am 25. April 1855),

womit, zu Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 29. März 1855, die Forderung der

f. k. Schulbücherverwaltungs-Steuerbefreiung kundgemacht wird.

Seine f. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. März 1855 zu genehmigen geruht, daß die bisherige f. k. Schulbücher-Verlags-Direktion in Hinsicht auf die von ihm an den Titel: „f. k. Schulbücher-Verlags-Direktion“ führe, unmittelbar dem Ministerium für Cultus und Unterricht untergeordnet, und in Beziehung auf den Personal- und Besoldungsstatus auf Kosten der, von ihr verwalteten Fonds neu geregelt werde.

Der von Seiner f. k. Apostolischen Majestät Allerhöchste-genehmigte neue Personal- und Besoldungsstand für die f. k. Schulbücher-Verlags-Direktion ist aus dem angefügten neuen Schema ersichtlich.

86.

Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedl. z d. 13 Kwietnia 1855,

obowiązujące w krajach koronnych Austrii wyższej i niższej, w Selnogrodzie, Styrii, Karyntyi, Krainie, Gorycyi, Gradyse z Istrią, w Tryeście, Forarbergu, Czechach, Merawii, Górnym i Dolnym Szląsku, **mocą którego, w porozumieniu się z Ministerstwami Spraw Wewnętrznych i Skarbu reguluje się zawierzytelnicie ksiąg głównych i kontów depozytowych, przepisane w §§. 19 i 60 rozporządzenia z dnia 16 Listopada 1850 Nr. 448 Dziennika Praw Państwa.**

Obacz Dziennik Praw Państwa, część XX, Nr. 73, wydana dnia 25 Kwietnia 1855.

87.

Rozrządzenie Ministra Wyznań i Oświec. z d. 18 Kwietnia 1855,

(Dziennik Praw Państwa, część XX, Nr. 74, wydana dnia 25 Kwietnia 1855),

mocą którego, w skutku Najwyższego Postanowienia z dnia 29 Marca 1855 r. ogłasza się nowe urządzenie C. K. administracyi sprzedaży książek szkolnych.

Jego C. K. Apostolska Mość raczył Najwyższem Postanowieniem z dnia 29 Marca 1855 uchwalić, iż dotychczasowa C. K. administracya sprzedaży książek szkolnych w Wiedniu odtąd nosić będzie nazwę „*C. K. dyrekcya nakładu książek szkolnych*“ (k. k. Schulbücher-Verlags-Direktion), podlegać ma wprost Ministerstwu Wyznań i Oświecenia, i że względnie swego stanu osób i płacy kosztem funduszów przez nią administrowanych na nowo urządzoną zostanie.

Nowy stan osób i płacy zatwierdzony przez Jego C. K. Apostolską Mość Najjaśniejszego Pana dla C. K. dyrekcji nakładu książek szkolnych ukazuje się z załączonego szematu.

Thun m p.

Stan osób i płacy

dla C. K. dyrekcji nakładu książek szkolnych w Wiedniu.

Liczba bieżąca	Miejsce służbowe	Klasa dyet	Płaca (przy pozycji N 11. adjut.)	Kwarterowe	Kwota ryczałtowa na liberyę małą	Razem	Kaucya złożycie mająca	Pobory w naturze
			rocznie				Reńskich	
1	Dyrektor	VII	1800	200	—	2000	2000	} mieszkanie wolne w budynku S. Anny ilib. wiel. Liberya wielka.
2	Kontroler	VIII	1400	200	—	1600	1500	
3	Zarządca materyałów	IX	1200	150	—	1350	1200	
4	Oficyał urzędowy I. klasy	X	800	100	—	900	800	
5	Oficyał urzędowy I. klasy	X	800	100	—	900	800	
6	Korektor	X	700	100	—	800	—	
7	Oficyał urzędowy II. klasy	X	600	100	—	700	600	
8	Oficyał urzędowy II. klasy	X	600	100	—	700	600	
9	Kancelista pierwszy	XI	500	80	—	580	—	
10	Kancelista drugi	XI	450	80	—	530	—	
11	Praktykant urzędowy (z adjut.)	XII	200	—	—	200	—	
12	Pierwszy sługa magazynowy	—	400	—	20	420	—	
13	Drugi sługa magazynowy	—	350	—	20	370	—	
14	Pomoenik sługi urzędowego	—	300	40	20	360	—	
15	Stróż	—	216	30	20	266	—	

88.

Verordnung des Justizministeriums vom 19. April 1855,

(Reichs-Gesetzblatt, XX. Stück, Nr. 75, ausgegeben am 25. April 1855),

wirksam für alle Kronländer, in welchen das, mit den Justizministerial-Verordnungen vom 25. Jänner 1850, Nr. 52 des Reichs-Gesetz-Blattes und vom 31. März 1850, Nr. 125 des Reichs-Gesetz-Blattes kundgemachte Verfahren in Wechselfachen Giltigkeit hat,

zur Lösung des Zweifels, ob die Exekution zur Sicherstellung gegen den Wechselfschuldner schon vor dem Ablaufe der, in dem Zahlungsauftrage bestimmten dreitägigen Frist angesucht werden könne.

Zur Lösung des Zweifels, ob die Exekution zur Sicherstellung gegen den Wechselfschuldner schon vor Ablauf der in dem Zahlungsauftrage gegebenen dreitägigen Frist angesucht werden könne, findet das Justizministerium Folgendes zu erklären:

Da nach §. 5 der Justizministerial-Verordnung vom 25. Jänner 1850 (Nr. 52 des Reichs-Gesetz-Blattes), §. 84 der Justizministerial-Verordnung vom 31. März 1850 (Nr. 125 des Reichs-Gesetz-Blattes) dem belangten Schuldner die Exekution nur mit Ertheilung eines dreitägigen Termines zur Leistung der Zahlung anzudrohen ist, so kann wider denselben vor Ablauf dieser dreitägigen Frist eine Exekution überhaupt, mithin auch die Exekution zur Sicherstellung nicht bewilliget werden.

Dagegen ist nach Ablauf dieser Frist, wenn der Wechselfschuldner während derselben seine Einwendungen gegen den Zahlungsauftrag bei Gericht angebracht hat, dem Kläger, ungeachtet der über diese Einwendungen anhängigen Verhandlung, auf sein Ansuchen in Gemäßheit des §. 8 der Justizministerial-Verordnung vom 25. Jänner 1850, Nr. 52 des Reichs-Gesetz-Blattes (§. 7 der Justizministerial-Verordnung vom 31. März 1850, Nr. 125 des Reichs-Gesetz-Blattes) die Exekution zur Sicherstellung zu ertheilen.

Freiherr von **Krauß** m. p.

89.

Verordnung des Finanzministeriums vom 19. April 1855,

(Reichs-Gesetzblatt, XX. Stück, Nr. 76, ausgegeben am 25. April 1855),

giltig für alle Kronländer, in welchen das allgemeine Berggesetz (Nr. 146 des Reichs-Gesetz-Blattes vom Jahre 1854*) in Wirksamkeit getreten ist,

womit das Dienstverhältniß zwischen den exponirten Bergkommissären und den vorgesezten Berghauptmannschaften geregelt wird.

Um das Dienstverhältniß zwischen den exponirten Bergkommissären und den vorgesezten Berghauptmannschaften der ihnen im §. 225 des allgemeinen Berggesetzes angewiesenen Stellung gemäß zu regeln, wird nachstehendes verordnet:

§. 1.

Die Bergkommissariate sind bleibend exponirte Organe der Berghauptmannschaften, welche die Bestimmung haben, in entlegenen Bergrevieren den Vollzug der bestehenden

*) Landes-Regierungsblatt für das Verwaltungsgebiet der Statthalterei im Lemberg vom Jahre 1854, erste Abtheilung, XLII. Stück, Nr. 242, Seite 702.

88.

Rozporządzenie Minist. Sprawiedliwości z d. 19 Kwietnia 1855,

(Dziennik Praw Państwa, część XX., Nr. 75, wydana dnia 25 Kwietnia 1855),

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których ma moc prawa postępowanie w sprawach wexlowych, ogłoszone w rozporządzeniach Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 25 Stycznia 1850 r. N. 52 Dziennika

Praw Państwa, tudzież z dnia 31 Marca 1850 r. N. 125 Dziennika Praw Państwa,

wydane dla rozwiązania wątpliwości, czyli exekucya dla zabezpieczenia żadaną być może przeciw dłużnikowi wexlowemu przed upływem terminu trzechdniowego wyznaczonego w nakazie zapłaty.

Dla rozwiązania wątpliwości czyli exekucya dla zabezpieczenia żadaną być może przeciw dłużnikowi wexlowemu przed upływem terminu trzechdniowego wyznaczonego w nakazie zapłaty, Ministeryum Sprawiedliwości oświadcza:

Ponieważ według §. 5. rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z d. 25 Stycznia 1850 r. (N. 52 Dziennika Praw Państwa) i §. 4 rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 Marca 1850 r. (N. 125 Dziennika Praw Państwa) dłużnikowi pozwanemu należy tylko zagrozić exekucją z wyznaczeniem terminu trzechdniowego do uiszczenia zapłaty, dla tego przed upływem tego trzechdniowego terminu nie można pozwolić na exekucję w ogólności, a zatem także na exekucję dla zabezpieczenia.

Po upływie zaś rzeczzonego terminu, gdy dłużnik wexlowy w ciągu onego wniósł do sądu obronę swoją przeciw nakazowi zapłaty, należy, pomimo rozprawy z powodu téj obrony wiszącej, na żądanie pozwolić skarżącemu na exekucję dla zabezpieczenia, w myśl §. 8 Rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 25 Stycznia 1850 r. N. 52 Dziennika Praw Państwa (§ 7. Rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z d. 31 Marca 1850 r. N. 125 Dziennika Praw Państwa.)

Baron **Krauss** m. p.

89.

Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 19 Kwietnia 1855,

(Dziennik Praw Państwa, część XX, Nr. 76, wydana dnia 25 Kwietnia 1855),

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których powszechna ustawa o górnictwie (Nr. 146 Dziennika

Praw Państwa z roku 1854*) zaprowadzoną została,

mocą którego uregulowanym zostaje stosunek służbowy między komisarzami górnictwami exponowanymi, i przełożonemi starostwami górnictwami.

Ażeby stosunek służbowy między exponowanymi komisarzami górnictwami i ich przełożonemi starostwami górnictwami uregulować stosownie do stanowiska, naznaczonego im w §. 223 powszechnej ustawy górnictwej, rozporządza się co następuje:

§. 1.

Komisaryaty górnictwe są stale exponowanymi organami starostw górnictwych, i mają przeznaczenie w odległych kopalniach czuwać nad dopełnianiem istniejących

*) Dziennik Rządowy dla okręgu administracyjnego Namiestnictwa we Lwowie z roku 1854, Oddział pierwszy, Część XLII, Nr. 242, strona 702.

Berggesetze und der darauf Bezug nehmenden Verordnungen zu überwachen, den Verkehr zwischen den Bergbau-Unternehmern ihres Bezirkes oder deren Angestellten und den vorgesetzten Berghauptmannschaften zu vermitteln, und durch die nähere Kenntniß der örtlichen Verhältnisse auf die entsprechendste Erledigung der Geschäfts-Angelegenheiten ihres Bezirkes einzuwirken.

§. 2.

Die erponirten Bergkommissäre haben außer der Erledigung von Schurfgesuchen, Freischurf-Anmeldungen und deren Verlängerungsgesuchen, dann der Führung der Vormerkbücher darüber keinen selbständigen Wirkungskreis.

Alle übrigen Amtshandlungen und Verfügungen, zu deren Vornahme sie entweder durch das allgemeine Berggesetz oder die Vollzugsvorschrift berufen sind, oder womit sie von der vorgesetzten Berghauptmannschaft beauftragt werden, haben sie im Namen der Letzteren zu vollziehen und sind derselben dafür verantwortlich.

§. 3.

Verfügungen gegen Erledigungen, welche die erponirten Bergkommissäre im Namen der Berghauptmannschaften erlassen haben, sind so anzusehen, als wären sie gegen berghauptmannschaftliche Erledigungen gerichtet, und der Entscheidung der zuständigen Ober-Bergbehörde zu unterziehen.

§. 4.

Alle Eingaben, welche sich auf Bergbau-Unternehmungen im Bezirke eines erponirten Bergkommissäres beziehen, sind bei demselben einzureichen, und daselbst in ein besonderes Einreichungsprotokoll einzutragen.

§. 5.

Wenn solche Eingaben (§. 4) bei der Berghauptmannschaft einlangen, so sind dieselben unverweilt dem erponirten Bergkommissäre zur Amtshandlung zuzuleiten.

In Betreff der Priorität solcher Eingaben entscheidet jedoch der Zeitpunkt, in welchem sie beim erponirten Bergkommissäre in das Einreichungsprotokoll eingetragen wurden.

§. 6.

Über die beim Bergkommissariate einlangenden Eingaben hat der erponirte Bergkommissär vorher die erforderlichen Erhebungen, in soferne es zur Aufklärung des Sachverhaltes nothwendig sein sollte, durch Lokalaugenscheine, sonst aber durch Einvernehmung von Parteien, der Revis-Ausschüsse und Behörden zu pflegen.

Wo Gefahr am Verzuge ist, hat der erponirte Bergkommissär die nöthigen Verfügungen alsogleich zu treffen, und das Befügte der Berghauptmannschaft zur Genehmigung anzuzeigen.

In allen anderen Fällen hat der erponirte Bergkommissär die Verhandlung der Berghauptmannschaft zur Erledigung vorzulegen.

§. 7.

Da den Bergkommissariaten keine Kassegebarung und Rechnungsführung über Geldeinnahmen ihres Bezirkes zusieht, so sind alle Bergwerksabgaben an die Berghauptmannschaftskasse unmittelbar einzusenden.

ustaw górniczych i odnoszących się do nich rozporządzeń, pośredniczyć w obrocie między przedsiębiorcami górnictwa swego okręgu, lub ich urzędnikami i między starostwami górnictwem, i przez bliższą znajomość stosunków miejscowych wpływać na odpowiednie rozwiązywanie spraw swego okręgu.

§. 2.

Komisarze górniczy exponowani nie mają udzielnego zakresu działania, wyjąwszy rozwiązywania próśb o szurfowanie, zapowiadań szurfowania wolnego, tudzież próśb o przedłużenie takowych, tudzież utrzymywania ksiąg w tym przedmiocie.

Wszelkie inne czynności urzędowe lub zarządzenia, do których powołani są czyli to na mocy powszechnej ustawy górniczej, czyli też przepisu o wykonywaniu onéjże, lub które im polecone będą przez przełożone starostwo górnicze, dopełniać będą w imieniu tegoż, i odpowiedzialni są jemu za takowe.

§. 3.

Odwoływania się przeciw rozwiązaniom, wydanym przez komisarzy górniczych imieniem starostw górniczych, uważać należy tak, jak gdyby były stosowane przeciw rozwiązaniom starostw górniczych, i poddane będą pod rozpoznanie właściwej władzy wyższej górniczej.

§. 4.

Wszelkie podania, odnoszące się do przedsiębiorstw górniczych w okręgu komisarza górniczego exponowanego, zanoszone być powinny do tegoż i wciągnane do osobnego dziennika podawczego.

§. 5.

Jeżeli podania tego rodzaju (§. 4) wniesione zostaną do starostwa górniczego, należy takowe exponowanemu komisarzowi górniczemu bezzwłocznie przesłać do dopełnienia czynności urzędowej.

Co się tyczy pierwszeństwa między takimi podaniami rozstrzygająca jest chwila, w której wniesione zostały do dziennika podawczego u exponowanego komisarza górniczego.

§. 6.

W skutku podań, wniesionych do komisaryatu górniczego exponowany komisarz górniczy winien jest czynić poprzednio potrzebne dochodzenia, o ile do wyświecenia stanu rzeczy potrzebném jest, przez oglądania na miejscu, oprócz tego zaś przez wysłuchanie stron, wydziałów górniczych i władz.

Gdzie zwłoka zagraża niebezpieczeństwem, exponowany komisarz górniczy powinien natychmiast poczynić kroki potrzebne, i o tém co uczynił, donieść starostwu górniczemu celem zatwierdzenia.

We wszystkich innych przypadkach komisarz górniczy exponowany winien jest przedłożyć rozprawę do rozwiązania starostwu górniczemu.

§. 7.

Ponieważ komisaryaty górnicze nie trudnią się ani kasowością ani prowadzeniem rachunków z pieniędzy odebranych swego okręgu, wszelkie daniny górnicze przesyłane być powinny wprost do kasy starostwa górniczego.

Verichtigung.

Man ersucht im XVIII. Stücke, Nr. 65 des Landes-Regierungs-Blattes vom Jahre 1855, enthaltend die Amts-Instrukzion der politischen und gemischten Bezirks- und Stuhlrichterämter, folgende Verichtigungen vornehmen zu wollen:

Im §. 37, Zeile 14, statt:	»der gemischten«	ist zu lesen:	»die gemischte«
» » 52, » 8 u. 10 »	»Vorläge«	»	»Verläge«
» » 100, » 15, »	»oder«	»	»und«
» » 118, » 10, »	»Blätter«	»	»Blätter eingelegt«
» » 123, » 3, »	»fortlaufender Nummerzahl«	»	»fortlaufenden Nummer«

Ferner ersucht man im XX. Stücke, Nr. 77 des Landes-Regierungs-Blattes vom Jahre 1855 auf Seite 258 im §. 20, Zeile 10 von oben vorkommende irrige Wort: „Geschäfts umstände“, in das richtige „Geschichts umstände“ verbessern zu wollen.
